

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีทางสถิติเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี โดยแยกผลการวิเคราะห์ออกเป็นอีก 2 ส่วน ได้แก่

(1) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

(2) การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 525 ข้อมูล (จากตารางที่ 3.2) ได้ถูกนำมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมด (Mean) ค่ามัธยฐานของข้อมูล (Median) ค่าสูงสุดของข้อมูล (Maximum) ค่าต่ำสุดของข้อมูล (Minimum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล (Standard Deviation) แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในการศึกษา

	FEE	SIZE	COMPLEX	LEV	NOAUDIT	AUDITOR	lnFEE
ค่าเฉลี่ย (Mean)	2,070,000	7,897.40	4.71	1.49	0.34	0.58	14.14
ค่ามัธยฐาน (Median)	1,220,000	2,430.10	2.00	0.81	0.00	1.00	14.01
ค่าสูงสุด (Maximum)	30,000,000	283,700.00	62.00	268.06	1.00	1.00	17.12
ค่าต่ำสุด (Minimum)	230,000	60.98	0.00	0.00	0.00	0.00	12.34
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	2,760,000	23,681.00	8.37	11.69	0.47	0.49	0.80

หมายเหตุ ข้อมูลประกอบด้วย 525 ข้อมูล

โดยที่ FEE : จำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (หน่วย: บาท)

SIZE : จำนวนรายได้รวม (หน่วย: ล้านบาท)

COMPLEX : จำนวนบริษัทย่อย (หน่วย: แห่ง)

LEV : อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (หน่วย: เท่า)

NOAUDIT : การใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน (แทนค่า 0/1)

AUDITOR : ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (แทนค่า 0/1)

lnFEE : ลอการิทึมฐาน e ของค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี

จากตารางที่ 4.1 เมื่อพิจารณาค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (FEE) ของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 525 ข้อมูล พบว่าค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีมีการกระจายมากโดยมีมูลค่าสูงสุดเท่ากับ 30,000,000 บาท และมีมูลค่าต่ำสุดเท่ากับ 230,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,070,000 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2,760,000 บาท ซึ่งหมายถึงค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีของข้อมูลชุดนี้มีการเบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,760,000 บาท

จำนวนรายได้รวม (SIZE) พบว่ามูลค่าของรายได้รวมของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีมูลค่าสูงสุดเท่ากับ 283,700 ล้านบาท และมีมูลค่าต่ำสุดเท่ากับ 60.98 ล้านบาท โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7,897.40 ล้านบาท

จำนวนบริษัทย่อย (COMPLEX) ของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่ามีข้อมูลค่อนข้างกว้าง โดยมีจำนวนบริษัทย่อยสูงสุด 62 แห่ง และมีบริษัทที่ไม่มีบริษัทย่อยนั้นคือมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 แห่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 แห่ง

อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (LEV) พบว่ามีข้อมูลค่อนข้างกว้างเช่นกัน โดยมีอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุดเท่ากับ 268.06 เท่า และมีอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำสุดเท่ากับ 0 เท่า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49 เท่า

เมื่อพิจารณาสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรจากตารางที่ 4.1 พบว่าตัวแปรส่วนใหญ่ ยกเว้นตัวแปรประเภทสำนักงานสอบบัญชี (AUDITOR) จะมีค่าเฉลี่ยมากกว่าค่ามัธยฐาน โดยเฉพาะตัวแปร FEE แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติโดยมีลักษณะเบ้ขวา ซึ่งไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการถดถอยที่ว่าค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ โดยการแจกแจงข้อมูลของตัวแปรตามสามารถใช้ตรวจสอบการแจกแจงของค่าคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ทำการแปลงสมการด้วยวิธี Semilog โดยเปลี่ยนรูปแบบ (Transform) ของตัวแปรตามใช้ลอการิทึมฐาน e ของตัวแปรตาม (lnFEE) อ้างถึง Gujarati (2003) ในตัวแบบจำลอง Log-lin Model ความชันของเส้นสัมพันธ์เป็นตัววัดค่าการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กันใน Y ที่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงในค่าของตัวอธิบายนั้น ถ้าคุณการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กันในตัวแปร Y ด้วย 100 จะได้เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการเติบโตใน Y เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงใน t เพราะฉะนั้นผู้ศึกษาจึงได้ทำการเปลี่ยนรูปแบบของตัวแปรตามเพื่อให้การแจกแจงมีลักษณะใกล้เคียงกับปกติ ผลหลังจากการเปลี่ยนรูปแบบตัวแปรตาม (lnFEE) ปรากฏว่าตัวแปรตามดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.14 ซึ่งใกล้เคียงกับค่ามัธยฐานที่มีค่าเท่ากับ 14.01 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนรูปแบบตัวแปรตามทำให้การแจกแจงของข้อมูลมีความเบ้ลดน้อยลง

ส่วนการตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยข้ออื่นๆ ดูได้ในภาคผนวก

ข้อมูลตัวแปรที่แทนค่าด้วยตัวแปรหุ่น ได้แก่ การใช้บริการด้านอื่น ๆ จากสำนักงานสอบบัญชี (NOAUDIT) และประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (AUDITOR) วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) เพื่อทราบจำนวนความถี่ของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในแต่ละทางเลือก ดังปรากฏในตารางที่ 4.2 และ 4.3

ตารางที่ 4.2 การแจกแจงความถี่ของการใช้บริการด้านอื่น ๆ จากสำนักงานสอบบัญชี

	ความถี่	ร้อยละ
ไม่มีการใช้บริการด้านอื่น ๆ	345	65.7
มีการใช้บริการด้านอื่น ๆ ¹	180	34.3
รวม	525	100.0

หมายเหตุ

¹ การใช้บริการด้านอื่น ๆ หมายถึง การใช้บริการอื่นที่ไม่ใช่การสอบบัญชีประจำปี เช่น บริการด้านกฎหมายและภาษี บริการสอบทานค่าลิขสิทธิ์ การสอบทานแก้ไขปรับปรุงงบการเงิน ย้อนหลัง การตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ การสังเกตการณ์การทำลายสินค้าและตรวจสอบตามเงื่อนไข BOI เป็นต้น

จากตารางที่ 4.2 พบว่าบริษัทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการใช้บริการด้านอื่น ๆ จากสำนักงานสอบบัญชีซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีประจำปีของกิจการเป็นจำนวน 345 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 65.7 และมีการใช้บริการด้านอื่น ๆ จากสำนักงานสอบบัญชีซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีประจำปีของกิจการเป็นจำนวน 180 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 34.3

ตารางที่ 4.3 การแจกแจงความถี่ประเภทสำนักงานสอบบัญชี

	ความถี่	ร้อยละ
ใช้บริการตรวจสอบบัญชีจากกลุ่ม Non-BIG 4	222	42.3
ใช้บริการตรวจสอบบัญชีจากกลุ่ม BIG 4	303	57.7
รวม	525	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้บริการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม BIG 4 จำนวน 303 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 57.7 และใช้บริการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่อยู่ในกลุ่ม BIG 4 (Non-BIG 4) จำนวน 222 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 42.3 ซึ่งอาจมีสาเหตุจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการระดมทุนผ่านทางตลาดเงินตลาดทุน ดังนั้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน บริษัทจึงเลือกใช้บริการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

ในส่วนต่อไป ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีกับขนาดกิจการ ความซับซ้อนของกิจการ ความเสี่ยงในการดำเนินงาน การใช้บริการด้านอื่นๆ และประเภทของสำนักงานสอบบัญชี โดยใช้วิธีทางสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อตรวจสอบระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน โดยผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.4

ตาราง 4.4 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร¹

	lnFEE	SIZE	COMPLEX	LEV	NOAUDIT	AUDITOR
lnFEE	1	.324 (.000)	.704 (.000)	.145 (.004)	.108 (.013)	.442 (.000)
SIZE	.372 (.000)	1	.137 (.002)	.075 (.087)	.206 (.000)	.114 (.009)
COMPLEX	.758 (.000)	.387 (.000)	1	.096 (.027)	-.004 (.920)	.242 (.000)
LEV	.213 (.000)	.382 (.000)	.169 (.000)	1	.064 (.141)	.041 (.351)

ตาราง 4.4 (ต่อ)

	lnFEE	SIZE	COMPLEX	LEV	NOAUDIT	AUDITOR
NOAUDIT	.111 (.011)	.172 (.000)	.065 (.135)	.023 (.596)	1	-.072 (.099)
AUDITOR	.432 (.000)	.215 (.000)	.268 (.000)	.040 (.357)	-.072 (.099)	1

หมายเหตุ ข้อมูลประกอบด้วย 525 ข้อมูล

¹ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันแสดงไว้ด้านบนขวาของตารางและสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมนแสดงไว้ด้านล่างขวาของตาราง โดยค่าระดับนัยสำคัญแสดงในวงเล็บด้านล่างของค่าสหสัมพันธ์

โดยที่ FEE : จำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (หน่วย: บาท)
 SIZE : จำนวนรายได้รวม (หน่วย: ล้านบาท)
 COMPLEX : จำนวนบริษัทย่อย (หน่วย: แห่ง)
 LEV : อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (หน่วย: เท่า)
 NOAUDIT : การใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน (แทนค่า 0/1)
 AUDITOR : ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (แทนค่า 0/1)
 lnFEE : ลอการิทึมฐาน e ของค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี

ตารางที่ 4.4 เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับตัวแปรตาม กล่าวคือถ้า SIZE COMPLEX LEV NOAUDIT และ AUDITOR เปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลให้ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหมายความว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น หรือมีความเสี่ยงในการดำเนินงานสูงขึ้น หรือมีการใช้บริการด้านอื่นๆ หรือมีการใช้บริการตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม BIG 4 จะมีค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีที่สูงขึ้น โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ COMPLEX AUDITOR และ SIZE โดยมีค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ 0.704, 0.442 และ 0.324 ตามลำดับ

ตัวแปร NOAUDIT มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับตัวแปร AUDITOR ซึ่งหมายความว่าสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม BIG 4 จะไม่มีการให้บริการด้านอื่นๆ ซึ่งตนเป็นผู้สอบบัญชีประจำปี อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการให้บริการในด้านอื่นๆ อาจส่งผลต่อความเป็นอิสระใน

การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีทำให้คุณภาพในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีลดน้อยลง ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม BIG 4 จึงมีแนวโน้มที่จะไม่ให้บริการในด้านอื่นๆ แก่กิจการลูกค้าที่ตนเป็นผู้สอบบัญชีประจำปี เพื่อเป็นการรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสำนักงานสอบบัญชี

นอกจากนั้นยังพบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระกัน ไม่มีคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงเกิน 0.5 นั่นคือไม่ก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) โดยหากตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองอาจทำให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามต่างๆ ที่ความเป็นจริงแล้วตัวแปรอิสระนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทำให้ผลการวิเคราะห์ความถดถอยผิดพลาดได้

4.2.2 การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การศึกษาครั้งนี้ใช้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) โดยประมวลผลข้อมูลโดยใช้ตัวแบบจำลองตามสมการที่ 3.2 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแสดงดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ

$$\ln FEE = \beta_0 + \beta_1 SIZE + \beta_2 COMPLEX + \beta_3 LEV + \beta_4 NOAUDIT + \beta_5 AUDITOR^1$$

ตัวแปร	CONSTANT	SIZE	COMPLEX	LEV	NOAUDIT	AUDITOR
coefficient	13.5040	0.00000634	0.058221	0.003800	0.150832	0.451746
t	394.7063	4.2133	11.9485	8.7410	3.3655	10.4796
Prob.	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0008	0.0000
Durbin-Watson	2.14		F-statistic		175.0747	
R-squared	0.627		Prob. (F-statistic)		0.000000	
Adjusted R-squared	0.624					

หมายเหตุ ข้อมูลประกอบด้วย 525 ข้อมูล

ค่าสถิติทีและค่าProb.ของทีแก้ปัญหาด้วย Heteroskedasticity-Corrected Standard Errors

¹ ตัวแบบจำลองใช้การแปลงค่าข้อมูลตัวแปรตาม (FEE) ด้วยลอการิทึมฐาน e (lnFee) เพื่อให้ข้อมูลเป็นไปตามเงื่อนไขของการแจกแจงปกติ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

โดยที่

FEE	: จำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (หน่วย: บาท)
SIZE	: จำนวนรายได้รวม (หน่วย: ล้านบาท)
COMPLEX	: จำนวนบริษัทย่อย (หน่วย: แห่ง)
LEV	: อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (หน่วย: เท่า)
NOAUDIT	: การใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน (แทนค่า 0/1)
AUDITOR	: ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (แทนค่า 0/1)
lnFEE	: ลอการิทึมฐาน e ของค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R-Squared) และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณที่ปรับแล้ว (Adjusted R-Squared) ของข้อมูลทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.627 และ 0.624 ตามลำดับ หมายความว่าตัวแปรอิสระต่างๆ คือ SIZE COMPLEX LEV NOAUDIT และ AUDITOR มีผลทำให้ตัวแปรตามค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (lnFEE) เปลี่ยนแปลงได้ 62 %

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่าตัวแปรขนาดกิจการลูกค้า (SIZE) ความซับซ้อนของกิจการ (COMPLEX) ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (LEV) การใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชี (NOAUDIT) และประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (AUDITOR) มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (lnFEE) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ซึ่งสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานจากการศึกษาในแต่ละข้อได้ดังนี้
ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่าขนาดกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด (Prob. < 0.05) และเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์ซึ่งแสดงทิศทางความสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก จึงสรุปผลการศึกษาได้ว่าขนาดกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการทดสอบนี้แสดงนัยได้ว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่ย่อมจะมีปริมาณรายการค้าจำนวนมากซึ่งอาจส่งผลต่อปริมาณงานของผู้สอบบัญชีและระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้มีค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีเป็นจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่า ความซับซ้อนของกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด (Prob. < 0.05) และเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์ซึ่งแสดงทิศทางความสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก สรุปผลการศึกษาได้ว่า ความซับซ้อนของกิจการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการทดสอบนี้แสดงนัยได้ว่ากิจการที่มีบริษัทย่อยจำนวนมากจะมีขั้นตอนการปฏิบัติทางบัญชีที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น การตัดรายการระหว่างกัน การจัดทำงบการเงินรวม ซึ่งอาจส่งผลให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีต้องใช้ผู้สอบบัญชีที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษที่มีอัตราค่าจ้างที่สูง ทำให้มีการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่า ความเสี่ยงในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด (Prob. < 0.05) และเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์ซึ่งแสดงทิศทางความสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก สรุปผลการศึกษาได้ว่า ความเสี่ยงในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการทดสอบแสดงนัยได้ว่ากิจการที่มีโครงสร้างเงินลงทุนส่วนใหญ่มาจากเจ้าหนี้มักจะมีความเสี่ยงสูงต่อการจ่ายชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย และโอกาสที่ข้อมูลซึ่งแสดงในงบการเงินจะเกิดข้อผิดพลาดสูง ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชีมากขึ้น จึงทำให้มีค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่าการใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า เครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์ซึ่งแสดงทิศทางความสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก แสดงว่ากิจการที่มีการใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชีที่เป็นผู้สอบบัญชีประจำปีจะมีค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีเป็นจำนวนเงินที่สูง ดังนั้น ผลการศึกษาคงกล่าวจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่าการใช้บริการตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม BIG 4 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด (Prob. < 0.05) และเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์ซึ่งแสดงทิศทางความสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก สรุปผลการศึกษาได้ว่า การใช้บริการตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานสอบ

บัญชีในกลุ่ม BIG 4 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการทดสอบแสดงนัยได้ว่าสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม BIG 4 มักจะมีต้นทุนในการดำเนินงานสูงซึ่งอาจเนื่องมาจากการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ หรือการจ้างผู้สอบบัญชีที่มีความเชี่ยวชาญด้วยอัตราค่าจ้างที่สูง โดยส่งผลต่อต้นทุนที่ใช้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้มีการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีเป็นจำนวนที่มากขึ้น

นอกจากนั้น ผู้ศึกษายังได้ทำการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณเพิ่มเติมโดยแยกวิเคราะห์ข้อมูลรายปี (Year by Year) ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแสดงในตารางที่ 4.6

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a white elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai oil lamp (diya) with a flame. The background of the emblem is a light blue color with a subtle pattern. The text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' is written in a circular path around the elephant. There are also decorative floral motifs on either side of the elephant.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ โดยแยกวิเคราะห์ข้อมูลรายปี

ตัวแปร	ปี 2548			ปี 2549			ปี 2550		
	B	t	Prob.	B	t	Prob.	B	t	Prob.
CONSTANT	13.41811	227.4752	0.0000	13.52022	194.3719	0.0000	13.51198	199.0783	0.0000
SIZE	0.0000061	3.133381	0.0020	0.00000682	2.356915	0.0192	0.00000549	2.137622	0.0340
COMPLEX	0.054464	5.872590	0.0000	0.058086	8.070493	0.0000	0.060392	7.453816	0.0000
LEV	0.004109	6.369023	0.0000	0.001285	0.034200	0.9291	0.080934	2.193621	0.0296
NOAUDIT	0.192711	2.375567	0.0186	0.090221	1.216524	0.2255	0.192238	2.528481	0.0124
AUDITOR	0.456485	6.005043	0.0000	0.404038	5.478820	0.0000	0.485470	6.735470	0.0000
Adjusted R ²	0.583090			0.632385			0.665894		
Durbin-Watson	2.094439			2.326635			2.237973		
F- statistic	49.67131			60.86426			71.20710		
Prob. (F- statistic)	0.000000			0.000000			0.000000		
N	175			175			175		

หมายเหตุ ค่าสถิติ t และค่า Prob. ของที่แก้ปัญหาด้วย Heteroskedasticity-Corrected Standard Errors

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยซึ่งแยกวิเคราะห์ข้อมูลรายปี พบว่า ผลการวิเคราะห์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยตัวแปรขนาดกิจการลูกค้า (SIZE) ความซับซ้อนของกิจการ (COMPLEX) ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (LEV) การใช้บริการด้านอื่นๆจากสำนักงานสอบบัญชี (NOAUDIT) และประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (AUDITOR) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (lnFEE) ซึ่งหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรดังกล่าวจะส่งผลให้ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี (lnFEE) เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน โดยผลการวิเคราะห์สมการถดถอยจากข้อมูลปี 2548, 2549 และ 2550 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ยกเว้นผลการวิเคราะห์สมการถดถอยข้อมูลปี 2549 พบว่าตัวแปรความเสี่ยงในการดำเนินงาน (LEV) และการใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชี (NOAUDIT) ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่า Prob. เท่ากับ 0.9291 และ 0.2255 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณเมื่อแยกวิเคราะห์ข้อมูลรายปี สามารถแสดงตารางเปรียบเทียบผลการทดสอบทิศทางความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีในแต่ละปีกับทิศทางความสัมพันธ์ที่กำหนด ดังตารางที่ 4.7

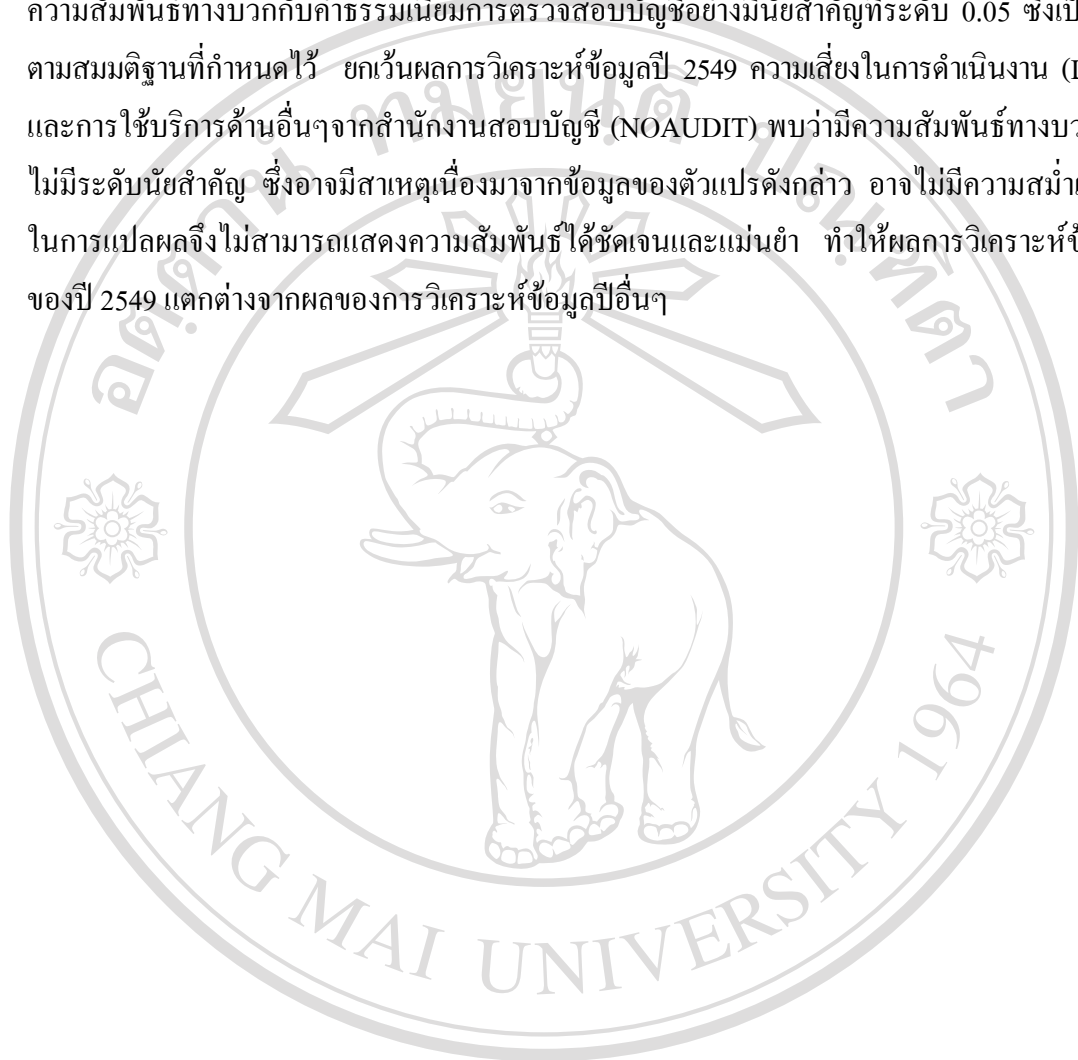
ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบผลการทดสอบสมมติฐานแยกวิเคราะห์ข้อมูลรายปี

ปัจจัย	ทิศทางความสัมพันธ์ที่กำหนด	ผลการทดสอบ			
		ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	รวมปี 2548-2550
ขนาดกิจการ	+	+	+	+	+
ความซับซ้อนกิจการ	+	+	+	+	+
ความเสี่ยงในการดำเนินงาน	+	+	+*	+	+
การใช้บริการด้านอื่นๆ	-	+	+*	+	+
ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	+	+	+	+	+

หมายเหตุ * ไม่มีระดับนัยสำคัญตามที่กำหนด (0.05)

จากตารางที่ 4.7 ผลการทดสอบทิศทางความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีโดยแยกวิเคราะห์ข้อมูลรายปี พบว่าปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ขนาดกิจการลูกค้า (SIZE)

ความซับซ้อนของกิจการ (COMPLEX) ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (LEV) การใช้บริการด้านอื่นๆ จากสำนักงานสอบบัญชี (NOAUDIT) และประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (AUDITOR) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปฏิบัติตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ยกเว้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลปี 2549 ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (LEV) และการใช้บริการด้านอื่นๆจากสำนักงานสอบบัญชี (NOAUDIT) พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกแต่ไม่มีระดับนัยสำคัญ ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากข้อมูลของตัวแปรดังกล่าว อาจไม่มีความสม่ำเสมอในการแปลผลจึงไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ชัดเจนและแม่นยำ ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของปี 2549 แตกต่างจากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลปีอื่นๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved